

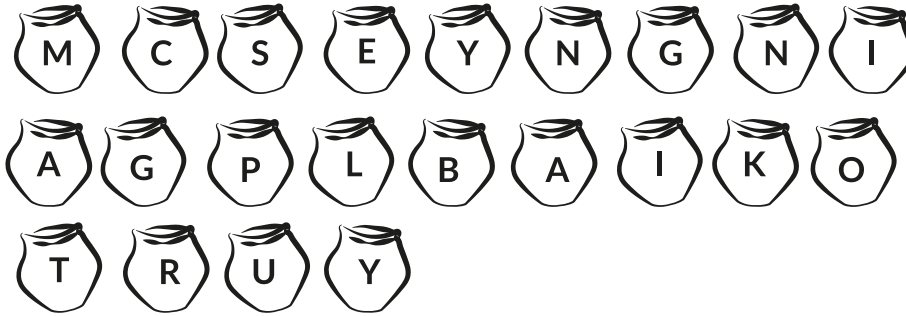
KARTY PRACY

do wystawy

MEGALITY W POLSCE

Idea megalityczna w obrzędku pogrzebowym kultury pucharów lejkowatych

1. Rozpoczynając od pierwszej litery, zaznacz co trzecią, aby odczytać hasło i uzupełnić zdanie poniżej.

HASŁO:

to wielkie kamienne budowle z czasów neolitu.

Nazwa ta pochodzi z j. greckiego: *mégas* = wielki + *lithos* = kamień.

2. Połącz poszczególne konstrukcje megalityczne z ich nazwami.

MENHIR

z bretońskiego *men* = kamień + *hir* = długi, wysoki
jednolite bloki kamienia pionowo wbite w ziemię

DOLMEN

z celtyckiego *daul*, *taol*, *dol*,
bretońskiego *tol*, *dol* = stół,
lub z kornwalijskiego *doll* = dziura
+ bretońskie *maen*, *men* = kamień

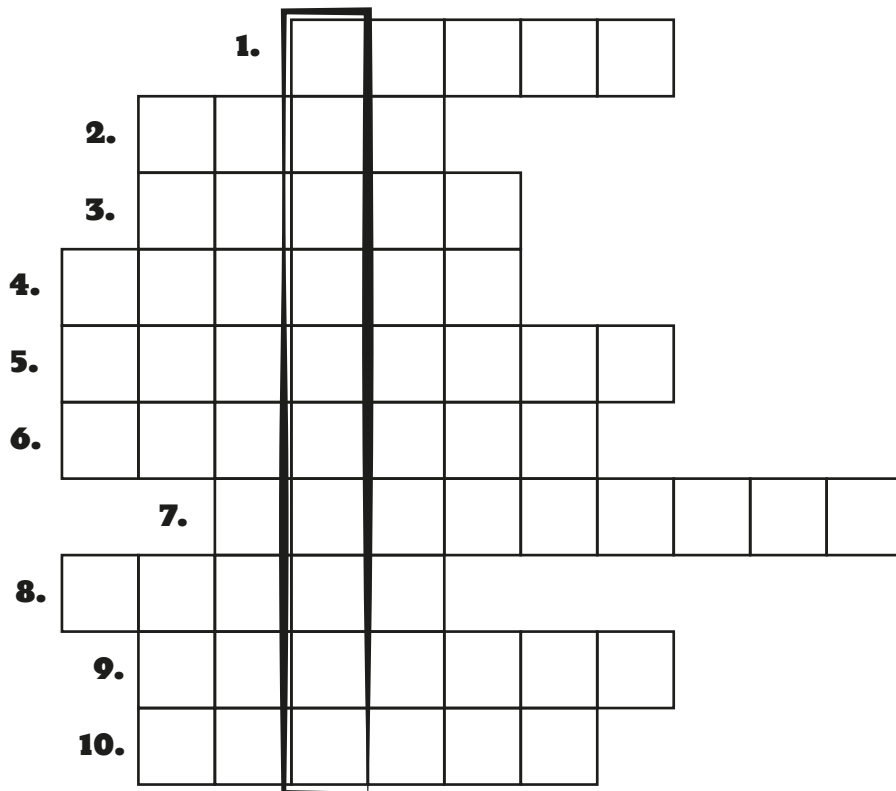

KROMLECH

z bretońskiego *cro*m = krzywizna + *lech* = kamień
menhiry ustawione w krąg

3. Jak nazywa się najstynniejsza budowla megalityczna w Anglii?
Rozwiąż krzyżówkę i odczytaj rozwiązanie.

1. Narzędzie służące dawniej rolnikom do ścinania zboża
2. Jedno ze zbóż uprawianych przez ludność pucharów lejkowatych
3. Zboże, z którego robi się kaszę jaglaną, uprawiane także przez ludność kultury pucharów lejkowatych
4. Człowiek pracujący pod ziemią przy wydobyciu surowców naturalnych, np. węgla lub soli
5. Minerał wykorzystywany w epoce kamienia do wyrobu narzędzi i broni, obecnie używany w produkcji biżuterii
6. Np. lejkowate
7. neolityczna – polegała na opanowaniu przez ludzi umiejętności uprawy zbóż i hodowli zwierząt
8. Dwa kamienie służące do przemiału ziarna zbóż na mąkę
9. Wielka kamienna budowla z czasów prehistorycznych
10. Dla niego zbudowano w starożytnym Egipcie wielką piramidę, która jest dzisiaj najbardziej znaną budowlą megalityczną na świecie

4. Wykreśl nazwy roślin uprawianych współcześnie, a z pozostałych liter odczytasz hasło będące odpowiedzią:

bób / buraki / dynia / fasola / gryka / jęczmień / kapusta / len / mak / ogórek pomidor / pory / proso / pszenica / rzepak / sałata / seler / soja / ziemniaki / żyto

R	Z	E	P	A	K	R	B	U	R	A	K	I
L	E	N	E	Ż	Y	T	O	W	S	O	J	A
O	P	R	O	S	O	L	S	E	L	E	R	U
K	A	P	U	S	T	A	C	G	R	Y	K	A
B	Ó	B	J	P	S	Z	E	N	I	C	A	A
N	E	Z	I	E	M	N	I	A	K	I	O	L
J	Ę	C	Z	M	I	E	Ń	I	M	A	K	T
Y	P	O	M	I	D	O	R	C	P	O	R	Y
D	Y	N	I	A	Z	S	A	Ł	A	T	A	N
F	A	S	O	L	A	A	O	G	Ó	R	E	K

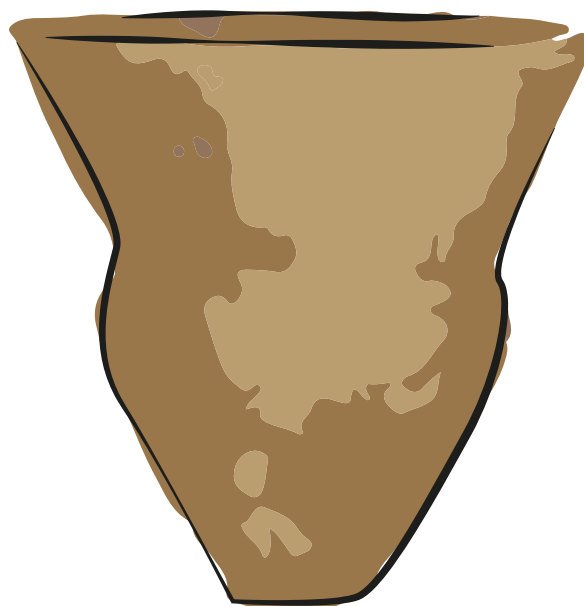

ODPOWIEDŹ:

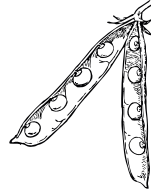
To nazwa procesu polegającego na opanowaniu przez ludzi epoki kamienia umiejętności uprawy zbóż i hodowli zwierząt, który zmienił ich tryb życia z koczowniczego na osiadły i uniezależnił ich od przypadku w zdobywaniu pożywienia.

5. Ludność, która wznosiła grobowce megalityczne, nazwana została kulturą pucharów lejkowatych. Nazwa ta pochodzi od charakterystycznego naczynia. Co to za naczynie i skąd taka nazwa?

Dorysuj ornament inspirując się naczyniami na wystawie.

6. Rośliny uprawiane przez neolitycznych rolników to: **jęczmień, pszenica, proso, żyto, len, groch, soczewica**. Dopasuj nazwy do ilustracji przedstawiających poszczególne gatunki. Pamiętaj, że podpowiedzi znajdziesz na wystawie.

.....

.....

7. Co to jest przęślik i co może mieć on wspólnego z bajkową śpiącą królewną? Znajdź przęślik na wystawie i zapoznaj się z jego opisem. Wpisz odpowiedź w wyznaczone miejsce.

.....

Repliki średniowiecznych wrzecion z kamiennymi lub glinianymi przęślikami

8. Nazwij neolityczne narzędzie żniwne i opisz, jak i z czego je wykonano.

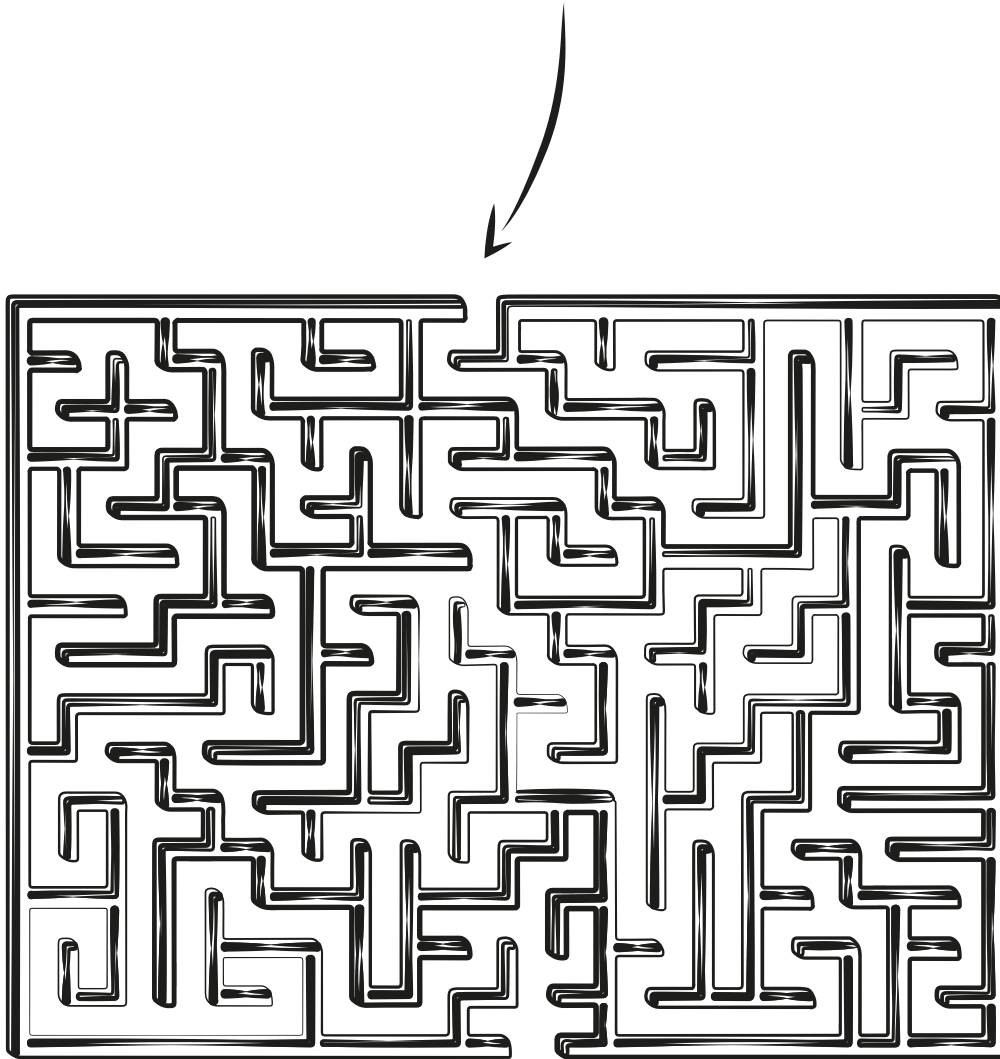
.....

.....

.....

.....

9. Pomóż rolnikowi, który zgubił sierp i doprowadź go do jego narzędzia.

10. Jak sądzisz, skąd skojarzenie archeologów, żeby charakterystyczne naczynie znajdowane w grobach kultury pucharów lejkowatych nazwać **flaszą z kryzą**?

Podpowiedź:

Kryza to okazały okrągły kołnierz marszczony lub fałdowany, noszony w XVI i XVII w.

Johannes Cornelisz Verspronck
Portret Adriany Croes
fot. Rijksmuseum Amsterdam

Dorysuj kryzę na naczyniu po przerywanych liniach

Z czym jeszcze kojarzy się kształt tego naczynia?

11. Połącz odpowiednio w pary wyrazy z obu kolumn, by powstały poprawne pojęcia związane z neolitem ziem polskich.

puchar
ucho
flasza
krzemień
grób

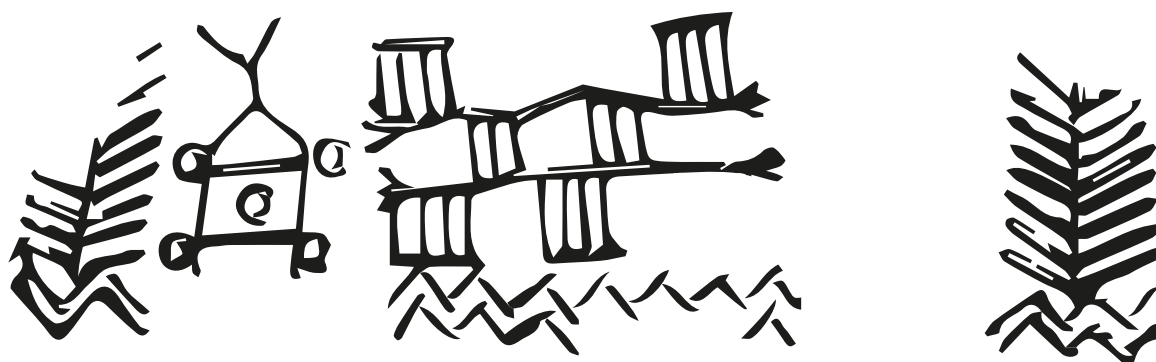
świeciechowski
szkieletowy
lejkowaty
z kryzą
ansa lunata

12. Najstarszy na świecie wizerunek wozu znajduje się na naczyniu z Bronocic, które pochodzi sprzed 5,5 tysiąca lat.

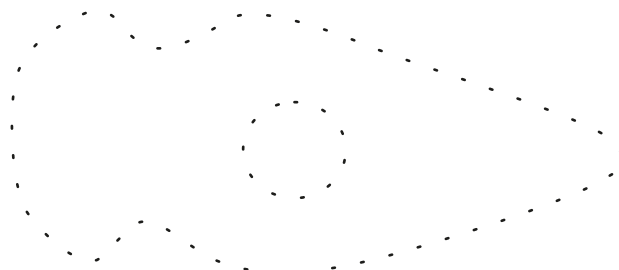

Waza z Bronocic (współczesna replika)

Dokończ rysunek ornamentu – dorysuj drugi wizerunek wozu.

13. Wśród znalezisk neolitycznych są kamienne topory z guziczkowatym obuchem – jak myślisz, skąd wzięła się ta nazwa? Połącz kropki, aby zobaczyć kształt neolitycznego topora. Będąc na wystawie MEGALITY W POLSCE znajdź topór oraz krzemienną siekiere.

Wskaż różnicę między siekiere a toporem kamiennym. Uzupełnij zdanie:

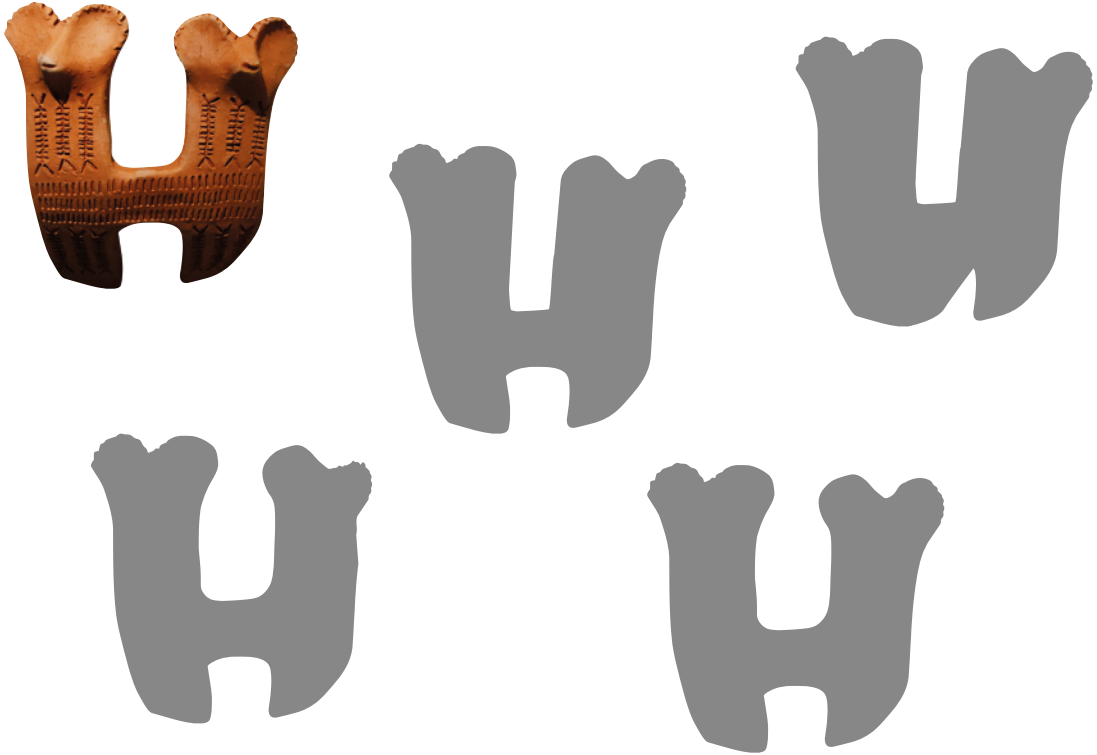
Topór ma, a siekiera go nie ma.

14.

ZOOMORFICZNY, to znaczy mający kształt, cechy zwierzęce.
Znajdź na wystawie przykłady przedmiotów o cechach zoomorficznych.

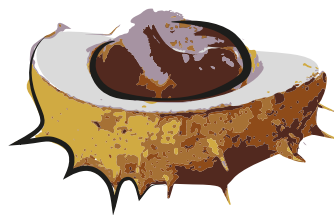
Dopasuj cień do fragmentu neolitycznego naczynia z osady w Ćmielowie
- ucha z wizerunkiem baranich głów.

15. Rozwiązując rebus dowiesz się, z czego wykonano ozdoby znalezione jako dary grobowe w jednym z grobowców w Łupawie.

~~AK~~

~~KA~~ ~~A=Y~~

ODPOWIEDŹ: